

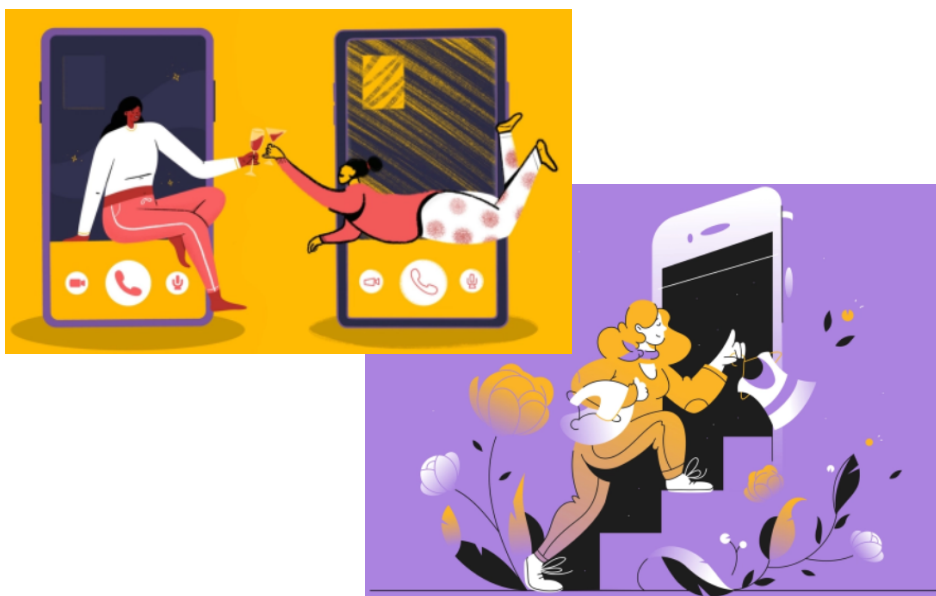
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје

Факултет за информатички науки и
компјутерско инженерство

Проектна задача по предметот Медиуми и комуникации

Дали дигиталниот свет го менува реалниот живот?

Изработиле:

Сара Глигорова, 201124

Матеа Иваноска, 201030

Ментор:

Проф. Д-р Владимир Трајковиќ

Мај 2022, Скопје

Содржина:

Мотив и цел на нашата проектна задача	5
Хештаг за проектот	5
Твит за проектот	5
Хипотези	6
Модел на хипотези	7
Анкета	8
Анализа на резултатите	14
План на активности	17
Активности	17
Остварено влијание	18
Заклучок	20

Листа на табели:

Табела 1 : Анова анализа за хипотеза 1	14
Табела 2 : Анова анализа за хипотеза 2	15
Табела 3 : Анова анализа за хипотеза 3	16
Табела 4 : Анова анализа за хипотеза 4	16

Листа на слики:

Слика 1 : Реализиран твит	5
Слика 2 : Модел на хипотези	7
Слика 3 : прво анкетно прашање	8
Слика 4 : второ анкетно прашање	9
Слика 5 : трето анкетно прашање	9
Слика 6 : четврто анкетно прашање	10
Слика 7 : петто анкетно прашање	10
Слика 8 : шесто анкетно прашање	11
Слика 9 : седмо анкетно прашање	11
Слика 10 : осмо анкетно прашање	12
Слика 11 : деветто анкетно прашање	12
Слика 12 : десетто анкетно прашање	13
Слика 13 : единаесетто анкетно прашање	13
Слика 14 : остварено влијание - група	18
Слика 15 : остварено влијание - Инстаграм	18
Слика 16 : резултати од квиз	19
Слика 17 : текст од квизот - 1	19
Слика 18 : текст од квизот - 2	19

Мотив и цел на нашата проектна задача

Во денешно време, луѓето паралелно живеат во два света. Света кои меѓусебно се дополнуваат и им овозможуваат да ги извршуваат обврските во голема мера, па колку што има предности ваквиот начин на живеење толкав е и бројот на недостатоци. Помошта која ни ја дава секојдневната употреба на дигиталните уреди, не секогаш приметуваме дека можеби и не толку ни помага и дека ние самите ја злоупотребваме.

Денес нештата се сменети, па дигиталните можности од само дел во човековиот живот, прераснаа во посебен свет- дигитален свет. Се зголеми влијанието на дигиталниот свет во повеќе сфери од нашиот живот. Дигиталниот го замени реалниот свет, тој стана центар на животот на луѓето.

Каде што луѓето се формираат како посебни единки во тој свет, создаваат претстава за нив, каква што тие сакаат. Како луѓето ќе се однесуваат на интернет, во дигиталниот свет, нема се уште строго дефинирани правила па поради тоа настануваат и несаканите дејства од дигиталните можности.

Во зависност од генерациските групи различна е и искористеноста и ставовите кон новиот начин на живот. Различни генерациски групи на различен начин го прифаќаат развојот на технологијата, како и различно го користат и дозволуваат да влијае врз нив и нивното расположение.

Целта на нашиот проект е да истражиме и преку истажувањето да се добие претстава како дигиталниот, односно реалниот живот меѓусебно се дополнуваат или пак си наштетуваат зависно од дадениот момент. Дигиталниот свет направи промени во секојдневниот начин на живеење и воедно ги смени најосновните принципи од реалниот живот. Ова го осознавме преку спроведување на анкета на различни генерациски групи, чии резултати ќе ги обработиме во продолжение.

Хештаг за проектот

#КористиСвесно

Твит за проектот

Слика 1 : Реализиран твит

Линк до твитот:

<https://twitter.com/KoristiSvesno/status/1521486034567053314>

Хипотези

За да го испитаме влијанието на дигиталниот свет кај нас луѓето дефинираваме 4 хипотези, кои после преку Анова анализа ќе одредиме кои хипотези ќе ги прифатиме а кои ќе ги отфрлиме.

Хипотеза 1:

Помладата генерациска група (15 - 22 години) повеќе ги користат дигиталните уреди како помош при извршување на секојдневните обврски од луѓето над 30 години.

H0: Сите возрастни групи **исто ги користат** дигиталните уреди како помош при извршувањето на секојдневните обврски.

H1: Сите возрастни групи **не ги користат исто** дигиталните уреди како помош при извршувањето на секојдневните обврски.

Хипотеза 2:

Помладата генерациска група (15 - 22 години) смета дека поради новосоздадените дигитални можности се попречени при извршување на секојдневните обврски од луѓето над 30 години.

H0: Возраста на испитаниците **не влијае** во попречувањето на извршување на секојдневните обврски.

H1: Возраста на испитаниците **влијае** во попречувањето на извршување на секојдневните обврски.

Хипотеза 3:

Женските испитаници од нашата спроведена анкета имаат повеќе самоконтрола во користењето на дигиталните можности од машките испитаници.

H0: Полот на испитаниците **не влијае** во контролата врз користењето на интернетот на истие.

H1: Полот на испитаниците **влијае** во контролата врз користењето на интернетот на истие.

Хипотеза 4:

Заразлика од другите, луѓето кои поминуваат повеќе од 7 часа на интернет, не си ги извршуваат своите обврски на време.

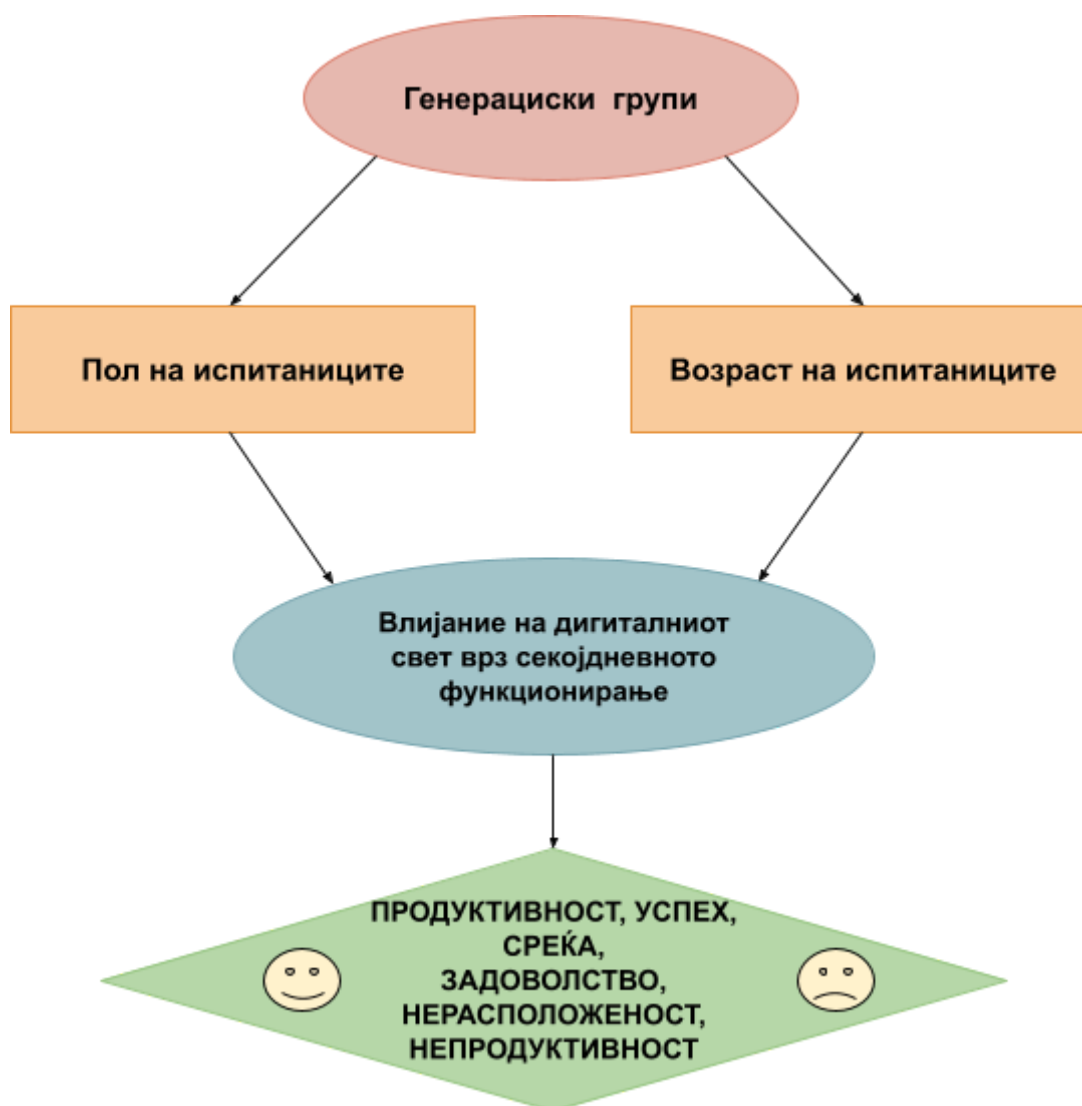
H0: Времето поминато на интернет **не влијае** во извршувањето на секојдневните обврски.

H1: Времето поминато на интернет **влијае** во извршувањето на секојдневните обврски.

Модел на хипотези

Полот и возраста на испитаниците се главни фактори според кои ќе го испитаме влијанието на дигиталниот свет во секојдневното опкружување, преку предходно дефинираните хипотези. Нашите претпоставки за влијанието на дигиталните технологии врз продуктивноста, расположението и успехот детално се образложени во четирите дефинирани хипотези.

Во продолжение е претставен моделот изработен врз основа на хипотезите.

Слика 2 : Модел на хипотези

Анкета

За да ги прифатиме односно отфрлиме претходно дефинираните хипотези спроведовме истражување, коешто ни помогна да собереме квантитативни повратни информации за евалуација на мислењето и ставовите на повеќе генерациски групи.

Истражувањето понатаму беше анализирано со анкета која беше спроведена во период од 14.04.2022 до 03.05.2022.

Анкетата содржи 11 прашања од кои, 7 се дихотомични, 3 се со скалирање и 1 е со повеќе понудени одговори.

Во анкетата се вклучени прашања поврзани со хипотезите и демографски прашања.

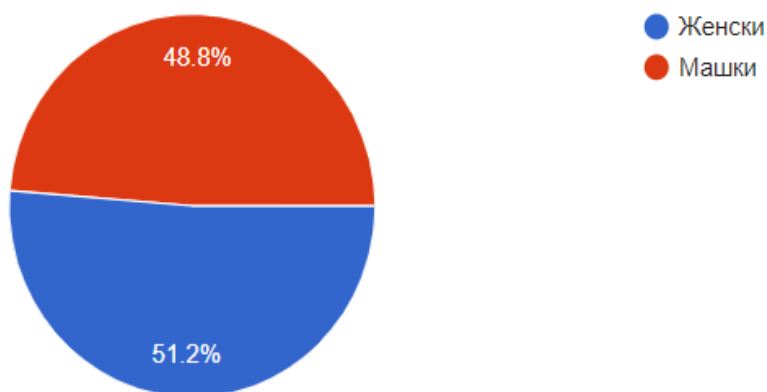
Испитаници на анкетата беа луѓе од повеќе генерациски категории и вкупниот нивни број изнесува 160.

Во продолжение се претставени 11-те прашања и повратните информации добиени од спроведената анкета:

1.

Кој е Вашиот пол?

160 responses

Слика 3 : прво анкетно прашање

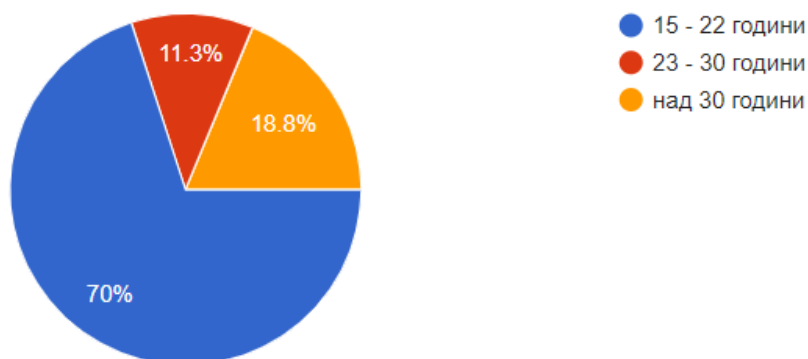
51.2 % од испитаниците се женски, додека 48.8% се машки.

2.

Која е Вашата возраст?

160 responses

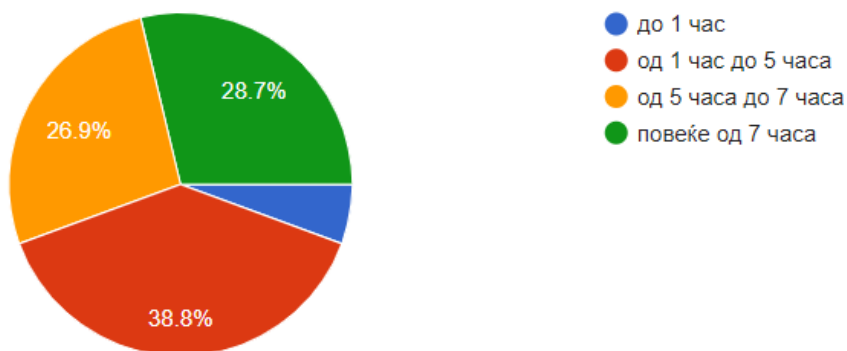
Слика 4 : второ анкетно прашање

70% од испитаниците се на возраст од 15 - 22 години, 18.8% на возраст од 23 - 30 години и 11.3% на возраст од над 30 години.

3.

Колку време поминувате на интернет во текот на еден ден?

160 responses

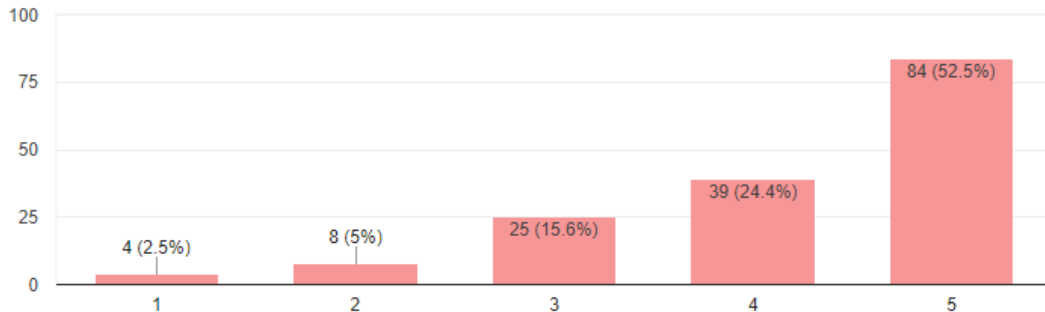
Слика 5 : трето анкетно прашање

38.8% од испитаниците поминуваат од 1 до 5 часа на интернет, 28.7% повеќе од 7 часа, 26.9% од 5 до 7 часа и 5.6% поминуваат до 1 час.

4.

Колку дигиталните можности Ви помагаат во извршувањето на секојдневните обврски?

160 responses

Слика 6 : четврто анкетно прашање

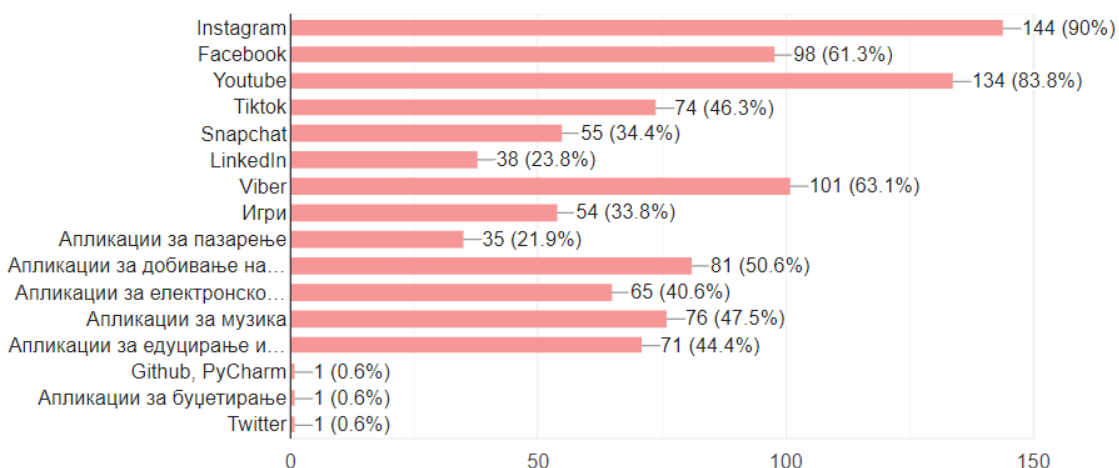
Во ова прашање со помош на Ликертова скала со вредности од 1 до 5 соодветно, 1- дигиталните можности не влијаат во извршувањето на секојдневните можности, 2-малку влијаат, 3-делумно влијаат, 4-влијаат и 5-имаат преголемо влијание се обидуваме да дојдеме до соодветни информации за тоа колку дигиталните можности им помагаат, односно одмагаат во извршувањето на секојдневните обврските. На повеќе од половина од нашите испитаници односно, 52.5% новите технологии им го олеснуваат извршувањето на обврските.

5.

Кои апликации ги користите на дневно ниво?

Copy

160 responses

Слика 7 : петто анкетно прашање

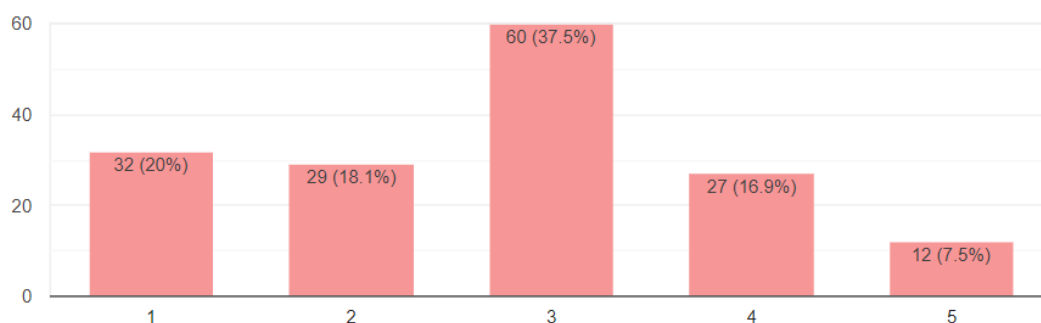
Дневна апликација која нашите испитаници најмногу ја користат е социјалната мрежа Instagram со 90% која апликација е моментално најпопуларна и најкористена во светот, потоа следи Youtube со 83.8% па потоа следи Viber со 63.1% како апликација која е трета по ред во користење на дневно ниво на испитаниците.

6.

Колку сметате дека ново создадените апликации и социјални мрежи Ве попречуваат во извршувањето на обврските и Вашите цели?

160 responses

Слика 8 : шесто анкетно прашање

Во ова прашање со помош на Ликертова скала со вредности од 1 до 5 соодветно, 1- дигиталните можности не попречуваат во извршувањето на секојдневните можности, 2-малку не попречуваат, 3-делумно не попречуваат, 4-многу не попречуваат и 5-целосно не попречуваат се обидуваме да дојдеме до соодветни информации за извршувањето на обврски во секојдневниот живот под влијание на дигиталните технологии.

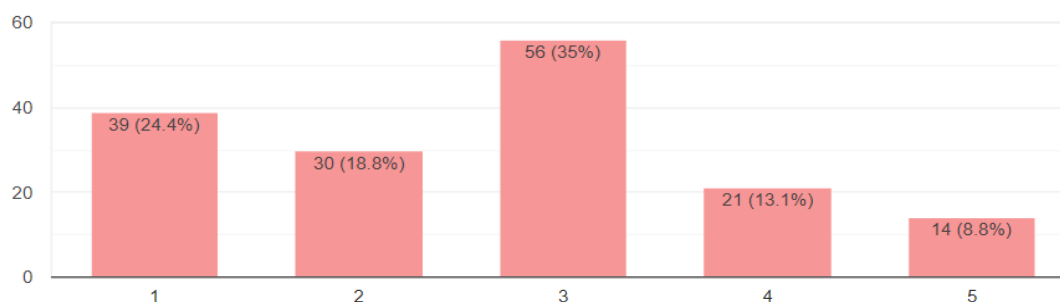
На 37.5% од испитаниците социјалните мрежи и ново создадените апликации делумно ги попречуваат во извршувањето на обврските и поставените цели. Додека на 20% воопшто не ги попречуваат и најнормално си ги извршуваат обврските, а само 7.5% целосно се попречени од постоењето и користењето на социјалните медиуми.

7.

Колку сметате дека имате самоконтрола во користењето на дигиталните можности?

160 responses

Слика 9 : седмо анкетно прашање

Во ова прашање со помош на Ликертова скала со вредности од 1 до 5 соодветно, 1- имаат голема самоконтрола во користење на дигиталните можности, 2-помала самоконтрола, 3-делумно самоконтрола, 4-немаат самоконтрола и 5-целосно немаат самоконтрола се обидуваме да дојдеме до соодветни информации за самоконтрола во користењето на дигитални можности.

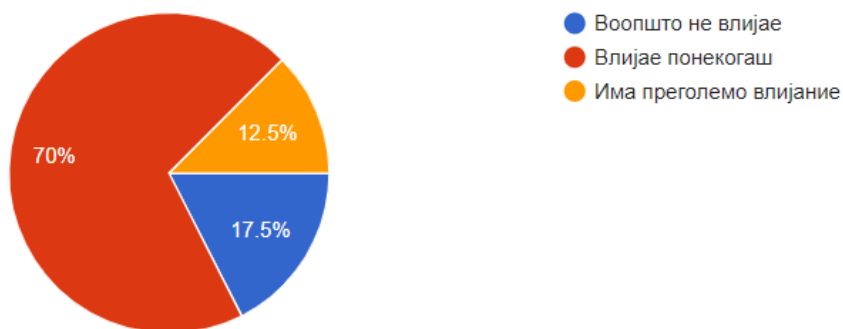
35% од испитаниците имаат самоконтрола во користењето, 24.4% имаат голема самоконтрола, додека 8.8% немаат самоконтрола во користењето.

8.

Дали дигиталниот свет влијае на Вашето расположение и самодоверба?

160 responses

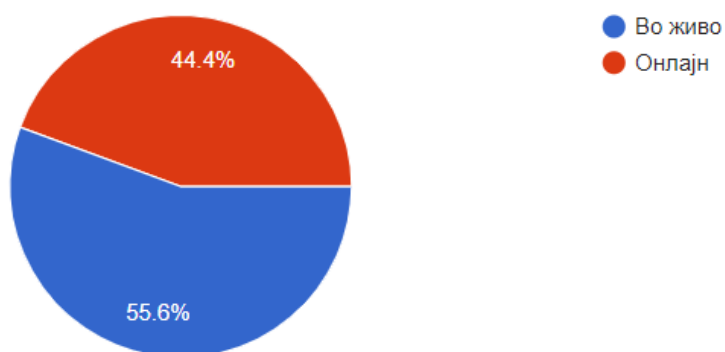
Слика 10 : осмо анкетно прашање

На 70% од испитаниците дигиталниот свет влијае понекогаш на расположението, на 17.5% воопшто не влијае, додека на 12.5% има преголемо влијание.

9.

Дали сметате дека е полесно да стапите во контакт и да се запознаете со некого во живо или онлајн?

160 responses

Слика 11 : деветто анкетно прашање

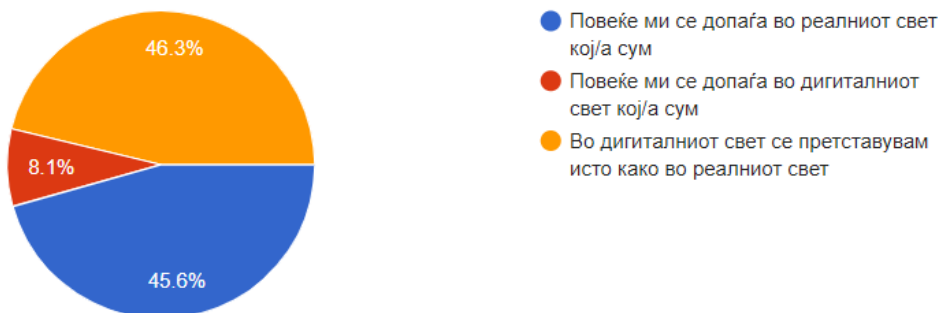
55.6% од испитаниците сметаат дека полесно е во живо да се стапи во контакт, додека 44.4% сметаат дека полесно е онлајн.

10.

Дали претставата за самите Вас Ви се допаѓа повеќе во дигиталниот свет, или реалниот свет?

160 responses

Слика 12 : десетто анкетно прашање

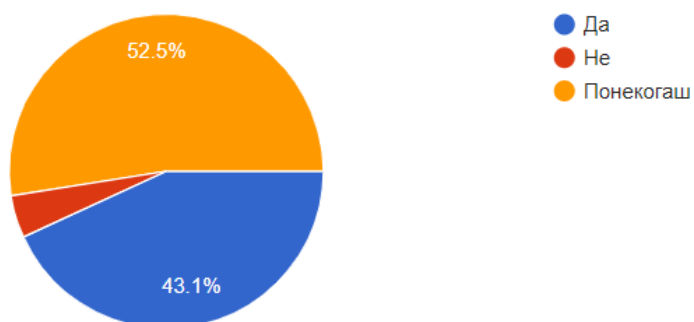
46.3% од испитаниците се претставуваат исто и во дигиталниот и реалниот свет, додека на 45.6% повеќе им се допаѓа нивната претстава во реалниот свет, и на 8.1% повеќе им се допаѓа нивната претстава во дигиталниот свет.

11.

Дали Вашето слободно време го поминувате на интернет?

160 responses

Слика 13 : единаесетто анкетно прашање

52.5% од испитаниците своето слободно време понекогаш го поминува на интернет, додека 43.1% целосно го поминуваат на интернет, и 4.4% слободното време не го поминуваат на интернет.

Анализа на резултатите

Во нашето истражување дефиниравме четири хипотези кои истите ги разгледавме и анализираме преку метод наречен Анова (Analysis of variance).

Целта на користење на овој метод беше да дознаеме која хипотеза треба да се прифати а која да се отфрли.

Во продолжение ќе ги обработиме сите зададени хипотези.

Коефициентот со кој работевме при извршување на овој метод $\alpha = 0.05$.

Хипотеза 1:

Помладата генерациска група (15 - 22 години) повеќе ги користат дигиталните уреди како помош при извршување на секојдневните обврски од луѓето над 30 години.

Anova: Single Factor						
SUMMARY						
Groups	Count	Sum	Average	Variance		
15 - 22	112	476	4.25	1.018018018		
23 - 30	18	67	3.722222222	1.506535948		
над 30	30	128	4.266666667	0.9609195402		
ANOVA						
Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	4.515972222	2	2.257986111	2.129436278	0.122325955	3.053628264
Within Groups	166.4777778	157	1.060368011			
Total	170.99375	159				

Табела 1 : Анова анализа за хипотеза 1

Според извршената анализа и добиените резултати, во дадената хипотеза можеме да забележиме дека односот на варијансата помеѓу групите со варијансата внатре во групите, за првата хипотеза е $F = 2.13$, а критичниот домен $F_{crit} = 3.05$. Добивме дека $P\text{-value} = 0,12$, а $\alpha = 0,05$, па што добиваме дека $P\text{-value} > \alpha$.

Па така, нултата хипотеза (H_0) се прифаќа, т.е. Сите возрастни групи **исто ги користат** дигиталните уреди како помош при извршувањето на секојдневните обврски.

Хипотеза 2:

Помладата генерациска група (15 - 22 години) сметаат дека поради новосоздадените дигитални можности се попречени при извршување на секојдневните обврски од луѓето над 30 години.

Anova: Single Factor						
SUMMARY						
Groups	Count	Sum	Average	Variance		
15 - 22	112	320	2.857142857	1.240669241		
23 - 30	18	49	2.722222222	1.506535948		
над 30	30	69	2.3	1.734482759		
ANOVA						
Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	7.349603175	2	3.674801587	2.700726869	0.07027722132	3.053628264
Within Groups	213.6253968	157	1.360671317			
Total	220.975	159				

Табела 2 : Анова анализа за хипотеза 2

Тука добиваме дека $F = 2.7$, а $F_{crit} = 3.05$. За даден коефициент $\alpha = 0.05$, добивме дека $P\text{-value} = 0.07$, со што можеме да согледаме дека $P\text{-value} > \alpha$.

Па така во дадената ситуација, нултата хипотеза се прифаќа, каде што нултата хипотеза Возраста на испитаниците **не влијае** во попречувањето на извршување на секојдневните обврски.

Хипотеза 3:

Женските испитаници од нашата спроведена анкета имаат повеќе самоконтрола во користењето на дигиталните можности од машките испитаници.

Anova: Single Factor						
SUMMARY						
Groups	Count	Sum	Average	Variance		
Женски	82	238	2.902439024	1.397771755		
Машки	78	183	2.346153846	1.501998002		
ANOVA						
Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	12.37039165	1	12.37039165	8.539752704	0.003984642562	3.900988556
Within Groups	228.8733583	158	1.448565559			
Total	241.24375	159				

Табела 3 : Анова анализа за хипотеза 3

Вредноста која ја добивме за P-value = 0.004, со што P-value < α .

Нултата хипотеза се отфрла, т.е. Полот на испитаниците **влијае** во контролата врз користењето на интернетот на истие.

Хипотеза 4:

Заразлика од другите, луѓето кои поминуваат повеќе од 7 часа на интернет, не си ги извршуваат своите обврски на време.

Anova: Single Factor						
SUMMARY						
Groups	Count	Sum	Average	Variance		
до 1 час	9	13	1.444444444	0.2777777778		
од 1 - 5 часа	62	166	2.677419355	1.205711264		
од 5 - 7 часа	43	133	3.093023256	1.372093023		
над 7 часа	46	126	2.739130435	1.485990338		
ANOVA						
Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	20.70691849	3	6.902306162	5.376591982	0.001506320254	2.66256856
Within Groups	200.2680815	156	1.283769753			
Total	220.975	159				

Табела 4 : Анова анализа за хипотеза 4

Во последната спроведена хипотеза може да се забележи дека P-value е значително помало од коефициентот α , бидејќи $\alpha = 0.05$, а P-value = 0,0015. P-value < α .

Во овој случај нултата хипотеза се отфрла, т.е. Времето поминато на интернет **влијае** во извршувањето на секојдневните обврски.

План на активности

Како што правиме план за користењето на интернетот и дигиталните можности и уреди на дневно ниво, така и за овој проект направивме план како да ни се одвиваат активностите и што би сакале ние да постигнеме и оствариме.

Најпрво направивме анкета преку која сакавме да го разбереме размислувањето на луѓето со кои можеби не секојдневно се среќаваме и разговараме, но функционираме во исто општество. Направивме план да разговараме со некои попознати профили на платформата Инстаграм, каде што ќе можат повеќе луѓе и пред се луѓе од различни возрасти, да ја видат и да ни помогнат во нашето истражување. Исто така, решивме да ја пратиме нашата анкета во група каде што сме повеќе од 700 студенти на нашиот факултет (ФИНКИ), каде што токму они ни помогнаа да ја согледаме важноста и користењето на интернетот во една ваква ситуација на онлајн настава.

Неопходен фактор ни беше задавање на хипотези, според кои ја дознавме поврзаноста на прашањата со нашата целна група, односно луѓе од различен пол и различна возраст.

Се обидовме да смислиме интересен и несекојдневен начин преку кој ќе ги насочиме луѓето да размислуваат каква личност се тие во дигиталниот свет, преку одговарање на прашања во форма на квиз. Преку него да согледаат дали претставуваат личност која е зависна од постоењето на интернетот, или пак можеби го користат интернетот само како место за извршување на работните обврски, место за истражување и учење нови работи. Преку квизот ќе ја дефинираат својата зависност од интернетот во нивното секојдневие.

Со цел, повеќе луѓе да го видат квизот и да се осмелат да го отворат за да видат каква личност се, решивме да ја испратиме на наши блиски пријатели и роднини, како и во група каде што повеќе сме студенти кои веруваме дека сме зависни од интернетот во секојдневниот живот.

Активности

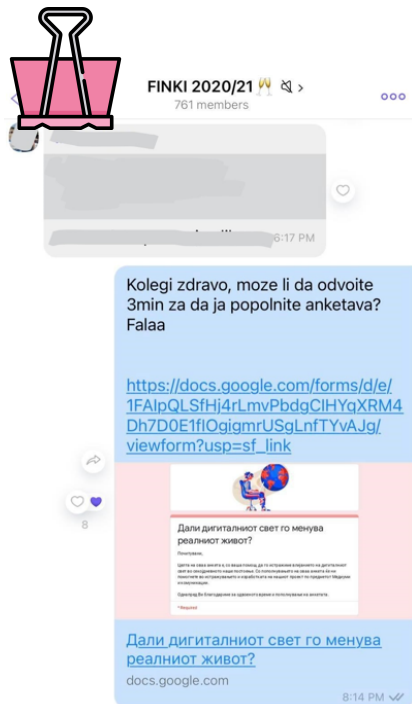
Како активност која ќе ни помогне да ја доловиме суштината на нашата тема и проект, решивме да направиме квиз преку кој самите читатели ќе се запрашаат дали треба интернетот да го **користат свесно** во секојдневното функционирање или пак сеуште имаат некаква самоконтрола врз него. Го испративме на наши блиски пријатели и колеги, како и на нашите родители.

Повторно избравме неколку различни генерациски групи, бидејќи главната цел ни е да допре до секого а и воедно да се види колкава е разликата помеѓу токму овие генерациски групи, во користењето на нешто што ни стана неопходен фактор во секојдневниот развој и функционирање.

На овој [линк](#) може да пристапите до квизот.

Остварено влијание

Нашата цел со овој проект беше да допреме до што е можно повеќе студенти и воедно сите корисници на интернет, и со тоа да оствариме што е можно поголемо влијание, за да се разбуди свеста кај сите за тоа како и колку да ги користат дигиталните можности. Начинот на кој избравме сето тоа да го реализираме е преку користење на социјалните мрежи и спроведување на забавен квиз од 9 прашања.

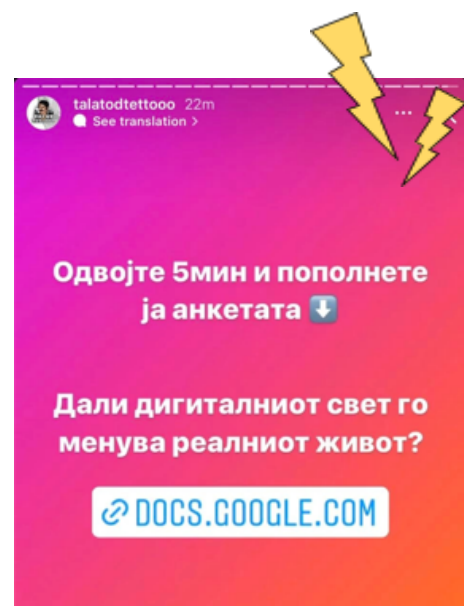

Слика 14 : остварено влијание - група

Најпрво за целиот наш проект да може да се реализира, направивме анкета и ја пративме во група каде што сме повеќе од 700 студенти, како и на некои други наши блиски пријатели кои целокупно опфаќаат различни генерациски групи.

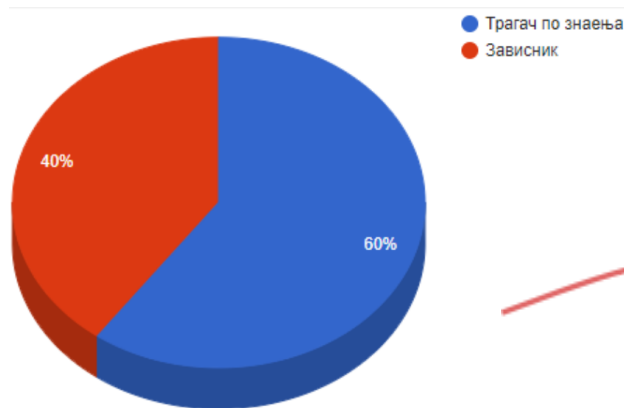

Исто така, во добивањето на што повеќе информации од различни генерациски групи, нашата анкета беше објавена на Инстаграм профилот @talatodtettooo, кој брои 48 илјади следбеници.

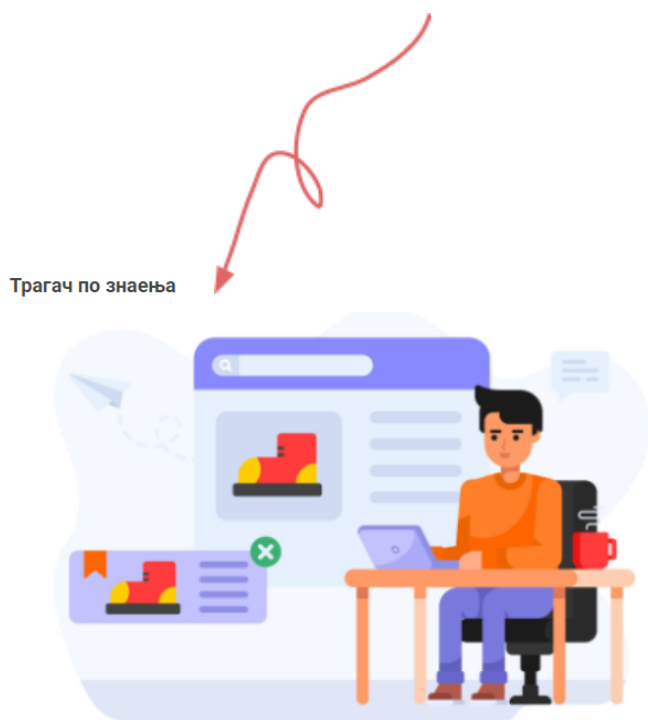

Слика 15 : остварено влијание - Инстаграм

На квизот кој го направивме со цел, преку забава да се открие зависноста на интернетот кај нас луѓето, добивме интересни резултати. Поточно добивме дека 60% од испитаниците се “трагач по знаења”, додека пак 40% од истите се “зависници”.

Слика 16 : резултати од квиз

Поминувате умерено време ангажирајќи се на Интернет. Чувствувате дека можете да бидете продуктивни на Интернет со користење на веб како алатка за истражување. Учествувате во социјалните мрежи, но вашата активност не се заснова толку на изразување, колку на откривање информации.

Следите и пријателите и луѓе кои имаат интересна содржина за споделување и чии постови се релевантни за вашите интереси. Загрижени сте за заштитата на податоците и приватноста на интернет и внимавате да не го ширите вашиот личен живот или информации премногу на Интернет.

Немаате тенденција да купувате толку многу онлајн. Учествувате во онлајн трансакции само кога му верувате на продавачот и/или кога некој предмет не може да се најде на друго место освен во онлајн продавница.

Слика 18 : текст од квизот - 2

Зависник

Вие сте постојано онлајн. Поврзани сте на работа и дома и поминувате повеќе време во контакт со пријателите во дигиталниот свет отколку во реалниот живот. Не можете да замислите свет без Интернет.

Интернетот ви овозможува да ги зајакнете односите што ги имате со другите. Учествувате активно во социјалните мрежи и имате многу онлајн пријатели. Веројатно имате и неколку онлајн пријатели кои никогаш не сте ги запознале лично.

Е-поштата и социјалните мрежи заземаат најголем дел од вашето онлајн време, но вие учествувате во други активности. Купувате онлајн, споредувате цени, истражувате информации користејќи пребарувачи, читате постови на блогови и се информирате за сите новости преку дигиталните можности.

Слика 17 : текст од квизот - 1

Заклучок

Од резултатите што ги добивме од анкетата, можеме да разбереме и забележиме дека можеби полот и возраста на студентите и целокупно на сите корисници на дигиталните уреди и можности, не толку влијае врз нивното користење на истите. Како што се повеќе се развива дигиталниот свет, можеме да кажеме дека се заборава на реалниот свет и на реалните работи кои треба да се случуваат околу нас и во нашето општество.

Секојдневното користење и на некој начин злоупотребување на дигиталните уреди, придонесува до создавање на навика кај сите нас. Навика која кај секој човек различно се покажува. Можеме да видиме дека кај поголем дел од пријателите и познаниците кои ни ја пополнија анкетата, нивното расположение понекогаш се менува ради влијанието од социјалните мрежи и дигиталните уреди, некои пак обврските што си ги има може или пак не може да ги изврши на време, а друга група како неопходен фактор за извршување на секојдневна работи и постигнување на успех го гледа користењето на интернет.

Со ова истражување ние дознавме дека нашето опкружување навистина живее два паралелни животи, дека постојат личности кои не се задоволни од својата претстава во едниот свет и различно се претставуваат во двата света.

Повеќе аспекти опфативме во сферата на дигиталниот свет од објави на интернет, како влијае на нашата среќа успех, како треба да се однесуваме на интернет со претставата на нашиот твит и хаштаг до тоа какви личности сме ние во дигиталниот свет спроведено преку квизот кој го направивме и е достапен за јавноста. Темата ја проширивме се со цел да го разјанеме главното поставено прашање, Дали дигиталниот свет го менува реалниот живот?

Во главно можеме да заклучиме дека доколку дозволиме да си навлеземе во нашата свест и да почнеме свесно да ги користиме новите технологии што тек сега почнуваат да се развиваат ќе бидеме многу позадоволни и посреќни.

На крај можеме да заклучиме дека #КористиСвесно треба да го практикуваме за било која работа во животот и нашата околина.